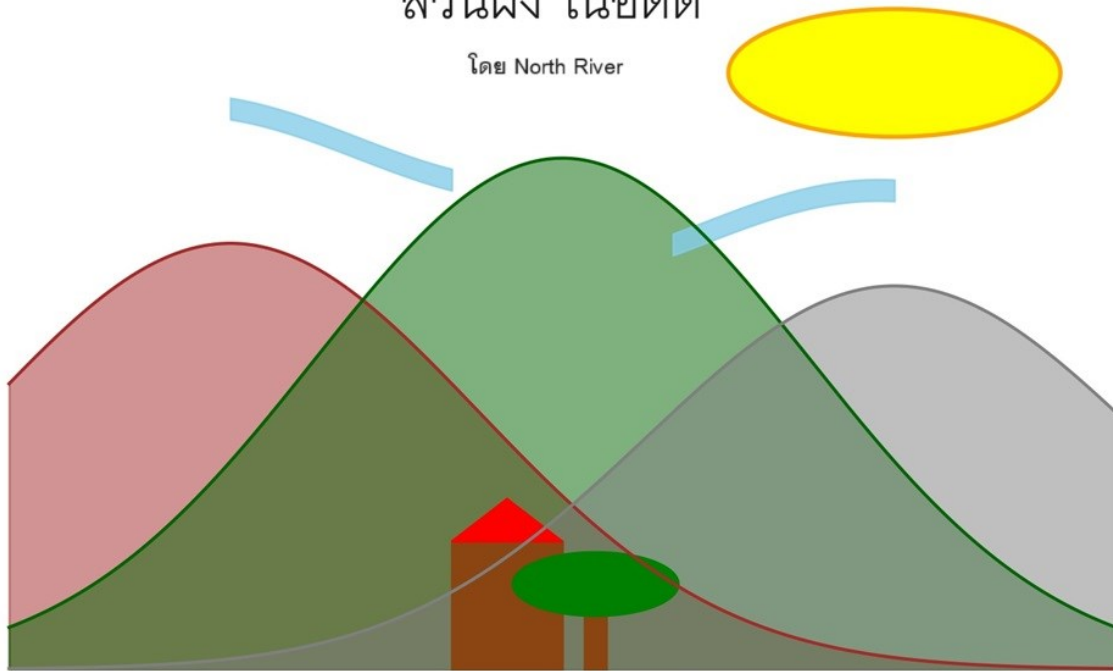

ปกหน้า

สวนผึ้ง ในอดีต

โดย North River

Copyrights @

สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามลอกเลียน ทำซ้ำ สำเนา ตัดแปลง เนื้อหา รูปภาพ โดยไม่ได้รับอนุญาต ในทุกกรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทนำ	3
1 สวนผึ้งกับเหมืองแร่ดีบุก.....	4
2 การเดินทางขึ้นไปเหมืองในสมัยนั้น	20
3 ประสบการณ์สิ่งลับ	33
เมื่อคืนนอนที่ไหน	34
ควายธนู	40
ใครมาส่ง	44
การเดินทางมาครั้งสุดท้ายและการบอกลา	52
4 สวนผึ้งปฐมบท	60

บทที่ 1 สวนผึ้งกับเหมืองแร่ดิบุก

สวนผึ้ง เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดราชบุรี มีพื้นที่ราว 1,005 ตร.กม. มีประชากรอาศัยประมาณ 54,200 คน ซึ่งร้อยละ 90 เป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ตามแนวตะเข็บชายแดนไทย-พม่า อำเภอสวนผึ้ง ปัจจุบันเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในฐานะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีรีสอร์ท ที่พักตากอากาศ น้ำตก ภูเขา จุดชมวิว ฟาร์มสัตว์ ฟาร์มผัก ไร่องุ่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ สถานที่ทำกิจกรรม การละเล่น ต่าง ๆ มากมาย และเนื่องจากอำเภอสวนผึ้งตั้งอยู่ในจังหวัดราชบุรีซึ่งอยู่ใกล้กรุงเทพฯ มาก ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดราชบุรี ประมาณ 80 กิโลเมตร ประกอบกับการคมนาคมที่สะดวก สามารถเดินทางได้สะดวกทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ การเดินทางด้วยรถยนต์จากกรุงเทพฯ สามารถผ่านถนนหลายสาย มีทางลาดยางอย่างดีที่เข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว จึงทำให้เป็นแหล่งพักผ่อนและท่องเที่ยวในวันหยุดยอดนิยมแห่งหนึ่งของคนกรุงเทพฯ และคนไทยทั่วไป นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเที่ยวได้สะดวกทั้งแบบเข้าไปเย็นกลับหรือแบบค้างคืน 2-3 คืนได้ตามอัธยาศัย

อำเภอสวนผึ้งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดราชบุรี หมายถึง เมื่อเข้าถึงตัวเมืองแล้ว จะต้องเดินทางต่อไปจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันตก หมายความว่าสาระสำคัญประการหนึ่งของการเริ่มต้นออกเดินทางจากตัวเมือง คือ การผ่านเจดีย์หักที่เป็นสัญลักษณ์ว่ากำลังเดินทางออกนอกเมืองไปทางทิศตะวันตก สวนผึ้งมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่การปกครองข้างเคียง คือ **ทิศเหนือ** ติดต่อกับอำเภอด่านมะขามเตี้ย ของจังหวัดกาญจนบุรี **ทิศตะวันออก** ติดต่อกับอำเภอจอมบึงและอำเภอบ้านคา **ทิศใต้** ติดต่อกับอำเภอบ้านคา และ **ทิศตะวันตก** ติดต่อกับอำเภอมะริด ของจังหวัดพิจิตร เขตตะนาวศรี ของประเทศพม่า

ในอดีตเมื่อเกือบหกสิบปีก่อนอำเภอสวนผึ้ง เป็นเพียงตำบลหนึ่งขึ้นอยู่กับอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าดิบอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านปลูกเรือนอยู่อาศัยมีลักษณะเป็นกระท่อมไม้ไผ่ ปลูกสร้างอย่างง่าย ๆ ด้วยวัสดุที่หาได้ในป่า กระจายอยู่ห่างกันเป็นหย่อม ๆ นับรวมกันเข้าหลายสิบเรือนทางการก็จะยกขึ้นเป็นหมู่บ้าน มีผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวแทนทั้งฝ่ายความมั่นคง ฝ่ายกฎหมาย และฝ่ายราชการ ทำหน้าที่คอยดูแลกลุ่มชาวบ้านที่เป็นลูกบ้าน และประสานกับทางการในเรื่องต่าง ๆ ชาวบ้านในหมู่บ้าน จะหาเลี้ยงชีพด้วยการทำไร่เลื่อนลอย เช่น ไร่พริก ไร่ข้าวโพด ไร่สัตว์ และหาของป่า สมัยนั้นทางการกำหนดให้สวนผึ้งเป็นพื้นที่สีแดง ในเขตอิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และกลุ่มกองกำลังกู้ชาติกะเหรี่ยง ที่อยู่ห่างแค่ข้ามภูเขาเข้าไปในเขตพม่า ซึ่งบางครั้งเมื่อฝ่ายทหารพม่ารุกปราบหนักพวกกองกำลังกะเหรี่ยงก็จะหนีข้ามเขาเข้ามาตั้งฐานชั่วคราวทางฝั่งไทย หมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงในพื้นที่สมัยนั้น เช่น บ้านคา และบ้านขลุ่ยพวย การเดินทางเข้าไปในพื้นที่สวนผึ้ง ต้องใช้การเดินทางเท้า หรือใช้ทางเกวียนที่มีคนช่วยพินไม้ฉากเปิดช่องเป็นทาง มีร่องเป็นรอยลึกสองข้างเหมือนรอยล้อ ตรงกลางถนน ซึ่งเป็นทางที่มีมาก่อนพวกคนเหมืองจะเข้ามา โดยอาจจะ

ทางที่พวกป่าไม้ หรือทหาร ตำรวจ มาสร้างทิ้งไว้ ซึ่งจะพาลัดเลาะข้ามเนินเขาหลายลูกมุ่งตรงไปยังยอดเขาสูง
ข้างหน้า โดยสองข้างทางยังเป็นต้นไม้สูงใหญ่บดบังแสงแดดให้ลอดผ่านลงมาบนพื้นดินได้เพียงเล็กน้อย และ
แผ่กิ่งก้านยื่นออกมาพร้อมจะตีหน้าคนที่นั่งอยู่บนรถที่คนขับพาบุกเข้าไปตามทางเส้นนั้น พาหนะที่ใช้เดินทาง
ได้จะเป็นรถดัมพ์หกล้อขนาดกลางที่ใช้ขนได้ทั้งคนและเสบียงจำนวนมาก และรถ Jeep Welly ซึ่งเป็นรถ Off
Road แบบทหารอเมริกันใช้ในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ส่วนมากที่เห็นใช้กันก็จะเป็นแบบไม่มีหลังคา รถจี๊ป
มักจะขับนำหน้าเปิดทางไปก่อน บนรถต้องมีลูกหาบหนึ่งถึงสองคนคอยถือมีดยาวไว้ฟันไม้เพื่อเปิดทางให้
ขบวนรถเคลื่อนไปได้ หากพบว่าทางที่เคยถูกถางไว้นั้นมีกิ่งไม้ใหญ่โค่นลงมาปิดทางเนื่องจากเจอลมพายุฝนใน
วันก่อนหน้า หรือการเจริญเติบโตต้นไม้ข้างทางที่ได้น้ำฝนจนโตแผ่กิ่งก้านยื่นออกมาขวางทางรถไว้ คนต่างถิ่นที่
จะเข้าไปในพื้นที่สมัยนั้นคือพวกเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ทหาร ตำรวจตระเวนชายแดน พวกทำอาชีพหาของป่าและล่า
สัตว์ป่า และคนเหมืองที่เข้าไปทำแร่ในพื้นที่ น้อยคนที่จะทราบถึงจังหวัดราชบุรี โดยเฉพาะที่กิ่งอำเภอสวนผึ้ง
หรือตำบลสวนผึ้ง ในสมัยก่อนที่จะถูกยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอเคยเป็นแหล่งแร่ดีบุกสำคัญในภาคกลางของ
ประเทศ เช่นเดียวกับแหล่งแร่ดีบุกในภาคใต้ ในสมัยที่สิบกว่าปีก่อนดีบุกเป็นสินค้าส่งออกสำคัญอันดับหนึ่ง
ของประเทศถึงกับเคยมีบรรจู่ไว้ในแบบเรียนของนักเรียนชั้นประถมและมัธยมหลายปี ว่าแร่ดีบุกเป็นสินค้า
ส่งออกอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย คู่กับข้าวสาร เนื่องจากอุตสาหกรรมอาหารในยุคแรกจะใช้เหล็กเคลือบดีบุก
ในการทำบรรจุภัณฑ์ใส่อาหารเพื่อให้สามารถเก็บรักษาอาหารให้นานในรูปของอาหารกระป๋อง นอกจากนั้น
ดีบุกยังนิยมนำไปออกแบบและใช้เป็นภาชนะประดับและศิลปวัตถุสะสม ใช้เป็นสารอุดฟัน ใช้ผสมทำแผ่น
สังกะสีมุงหลังคา ฯลฯ จากความต้องการใช้งานดีบุกที่หลากหลายในปริมาณมากดังกล่าวทำให้ในยุคหนึ่ง
กิจการเหมืองแร่ดีบุกเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งจากนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศ จังหวัดที่มีจำนวน
เหมืองดีบุกมากที่สุด คือ จังหวัดในภาคใต้ อย่างจังหวัดภูเก็ต และจังหวัดพังงา ส่วนภาคกลางมีบ้างไม่มาก
เท่ากับภาคใต้ แต่ก็ทำเงินรายได้ให้แก่นายเหมืองจำนวนมากหลายปี เช่น ที่จังหวัด
ราชบุรี ที่มีจำนวนเหมืองแร่ดีบุกในยุครุ่งเรืองนับสิบแห่ง ก่อนที่ความนิยมในการใช้ดีบุกจะลดลง จนราคารับซื้อ
แร่ดิบเหลือไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ทำให้เหมืองแร่ดีบุกจำนวนมากค่อย ๆ ทอยปิดตัวลง ทิ้งไว้
แค่ร่องรอยชุดเจาะพื้นที่เกิดเป็นหลุม บ่อ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่เมื่อได้รับน้ำฝนสะสมเป็นเวลานานหลายปี และ

รูป ชุมเหืองเก่ากลายเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ที่ถูกกระบุว่าในการทำลายสภาพแวดล้อม

วิชาชีพที่ขึ้นปกคลุมจากความชื้นของแอ่งน้ำ จึงเป็นสาเหตุที่นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสมัยต่อมาระบุว่าการทำเหมืองแร่เป็นการทำลายป่า ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ทำลายสัตว์ป่า และทำลายสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรงที่สุดที่ไม่สามารถฟื้นคืนธรรมชาติที่ถูกทำลายให้คืนกลับมาได้ การทำเหมืองแร่ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ถูกทิ้งเป็นตำนานให้เล่าขานกันในหมู่คนรุ่นก่อนหน้าและค่อยๆ เลือนหายไปกับวันเวลาของคนรุ่นปัจจุบัน ในสวนผึ้งเองก็มีนักลงทุนเข้าไปเปิดกิจการทำเหมืองขุดหาแร่ดีบุกจำนวนหนึ่ง ซึ่งในช่วงแรกแต่ละแห่งสามารถทำกำไรได้มาก คุ่มค่ากับความเสี่ยงภัยที่ต้องเข้าไปทำงานในพื้นที่ป่าเขา ที่ต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากชาวบ้าน อิทธิพลท้องถิ่น กองกำลังไม่ทราบฝ่าย ปัญหาสารพัดในการทำงานทั้งของคนงานและของเครื่องจักร อาถรรพ์ป่า การตามหาสายแร่ใต้ดินและในภูเขาที่ไม่ได้เป็นเส้นตรงเหมือนการตัดถนน บางครั้งสายแร่ก็อยู่ตื้น บางครั้งก็อยู่ลึก บางครั้งก็ฝังเข้าไปในหินที่ต้องระเบิดเอาออกมา ทำให้ในการทำเหมืองต้องมีการขออนุญาตฝ่ายความมั่นคงและทางราชการในการจัดหาและใช้งานดินระเบิดและชนวนระเบิด ประกอบกับเป็นการขอใช้ในพื้นที่สีแดงทำให้พวกเขาเหมืองได้รับการเพ่งเล็งจากทางฝ่ายความมั่นคงในยุคนั้นค่อนข้างมาก รวมถึงความจริงที่คนเหมืองจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพกพาอาวุธปืนเข้าไปในพื้นที่เพื่อใช้ในการป้องกันตัว ทั้งจากคนด้วยกันและจากสัตว์ป่า

ซึ่งมีทั้งปืนพกสั้นและปืนลูกซองยาว ยังไม่รวมสารพัดปืนเถื่อนและปืนไทยประดิษฐ์ของคนงานที่เป็นชาวบ้าน ในหมู่บ้านใกล้เคียงที่นำติดตัวเข้ามาแม้จะมีประกาศห้ามจากทางเหมืองแล้วก็ตาม การตามหาสายแร่ จำเป็นต้องเดินบุกป่าฝ่าดงทั้งขึ้นเขาลงห้วยเพื่อตามสายแร่ที่บุกที่ไหลเป็นทางแทรกอยู่ในชั้นดินและหิน โดยผู้ชำนาญการจากกรมโลหกิจ ซึ่งขึ้นอยู่กับกระทรวงอุตสาหกรรมในสมัยนั้น หรือบ่อยครั้งโดยชาวบ้านที่มีความคุ้นเคยในพื้นที่และอยู่มาก่อนได้สำรวจพบ เมื่อเจอสายแร่ที่มั่นคงหาจะขุดดินเพื่อพิสูจน์ปริมาณแร่ที่มีว่าคุ้มค่าที่จะนำรถ Tractor มาไถเปิดป่าและนำรถ Backhoe มาขุดดินขึ้นมา และเปิดชุมเหมืองใหม่ขึ้นมาอีกแห่งหรือไม่ ถ้าสายแร่วิ่งเข้าไปแทรกตัวในชั้นหินก็จะต้องใช้ดินระเบิดและเก็บจุดชนวนเพื่อระเบิดหินออกมาหาปริมาณแร่ บางครั้งเมื่อทีมตามหาสายแร่ลึกเข้าไปในป่าเรื่อย ๆ สายแร่ก็กลับหายไปเฉย ๆ เหมือนกับว่าไม่เคยมีมาก่อน ทีมค้นหาจะกระจายบริเวณค้นหาออกไปด้านข้างหรือเดินเท้าขึ้นไปค้นหาในพื้นที่ไกลออกไปข้างหน้า เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีสายแร่ไปปรากฏในระยะข้างหน้าหรือโดยรอบบริเวณอีก ถ้าระยะทางของสายแร่จากจุดเริ่มต้นที่พบจนถึงจุดที่สายแร่หายไปมีระยะทางไม่ยาวมาก ทางเหมืองก็จะไม่เปิดหน้าดินเพื่อเปิดชุมใหม่ เพราะสายแร่สั้นจนไม่คุ้มค่าใช้จ่ายในการย้ายพื้นที่ทำงาน ถึงแม้คนเหมืองจะมีการเตรียมอาวุธปืนพร้อมต่อสู้ป้องกันตัวทั้งจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์และจากกองกำลังกะเหรี่ยงกุ่มชาติ หรือกองกำลังฝ่ายพม่าที่ตั้งค่ายประจันหน้ากันอยู่คนละฟากของแนวเทือกเขาที่เป็นเส้นแบ่งพรมแดนธรรมชาติระหว่างไทยและพม่า รวมถึงใช้ป้องกันตัวจากสัตว์ป่า แต่ตลอดระยะเวลาของการทำเหมืองที่สวนผึ้งก็ไม่เคยปรากฏเหตุการณ์กระทบกระทั่งกันระหว่างคนเหมืองกับศัตรู ซึ่งอาจจะเป็นเพราะในพื้นที่บางกลุ่มที่ไม่พอใจการเข้ามาทำเหมืองของคนเหมืองจากต่างถิ่น หรือระหว่างคนเหมืองกับกองกำลังฝ่ายต่าง ๆ ตลอดจนการปะทะกันด้วยอาวุธเลย ศัตรูที่สำคัญที่สุดและน่ากลัวที่สุดในยุคนั้นของคนเหมืองกลับไม่ใช่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ไม่ใช่กองกำลังกะเหรี่ยงกุ่มชาติ ไม่ใช่กองกำลังทหารพม่า ไม่ใช่อิทธิพลท้องถิ่น ไม่ใช่ผีผางนางไม้ ไม่ใช่ช้างป่า หมูป่า หรือเสือโคร่ง แต่มันเป็นไข้ป่า หรือไข้มาลาเรีย ซึ่งในยุคนั้นสวนผึ้งคือถิ่นของไข้มาลาเรีย ทุกเหมืองจะต้องมีสำรองยาควินินแก้ไข้มาลาเรียไว้ แต่หลายครั้งที่ยาหมดหรือมีจำนวนเล็กน้อยไม่พอใช้ และเกิดมีคนงานหรือชาวบ้านติดไข้ป่าขึ้นมา ก็ต้องหามกันออกไปรักษาที่อนามัย ในอำเภอจอมบึง ที่กรุงเทพฯ โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน ตรังเขตพญาไท ช้างโรงพยาบาลเด็ก ราชวิถี ก็เป็นโรงพยาบาลที่หลายคนเคยเข้าไปนอนรักษาตัวจากพิษไข้มาลาเรียเป็นเดือน ซึ่งจากคุณภาพของยาในยุคนั้นและจากการที่มีอาการมากแล้วก่อนจะได้รับการรักษาทำให้หลายคนไม่หายขาดจากโรค ต้องทรมานเมื่อพิษไข้กำเริบจนตลอดชีวิตก็มี

ตำบลสวนผึ้ง ในปี พ.ศ. 2517 ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอสวนผึ้ง และต่อมาเป็นอำเภอสวนผึ้ง ในปี 2526 เมื่อความเจริญเริ่มเข้ามาถึงในพื้นที่ อำเภอสวนผึ้งปัจจุบันแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลสวนผึ้ง ตำบลป่าหวาย ตำบลท่าเคย และตำบลตะนาวศรี

การทำกิจการเหมืองแร่ต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ สังกัดกระทรวงเกษตร ซึ่งภายหลังย้ายมาสังกัด กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากกรมโลหกิจ สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อ เป็น กรมทรัพยากรธรณี และขออนุญาตการใช้แร่และดินระเบิดจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และความมั่นคง และได้รับสัมปทานพื้นที่ทำเหมืองจากกรมป่าไม้ โดยทางกรมจะอนุญาตสัมปทานระยะยาวให้ เช่น 20 ปี ขนาดพื้นที่ที่ขอต้องมีขนาดใหญ่พอที่คาดว่าจะมีแหล่งแร่ที่คุ้มค่าแก่การดำเนินการ เช่น สัมปทาน พื้นที่ขนาด 2,000 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ป่าและภูเขาจำนวนมากพอที่คาดว่าจะมีแหล่งแร่ที่คุ้มค่าแก่การดำเนินการ เช่น สัมปทาน พื้นที่ป่าและเขา ตามหาสายแร่ที่เชื่อว่ามียูเรเนียมได้ดินในป่า เพื่อขุดเอาแร่ขึ้นมาเข้ากระบวนการล้างทำความสะอาด แยกดินทรายออก จากนั้นนำแร่ที่ได้ไปผงได้ความชื้นของน้ำ หรือเรียกว่า ทำการย่างแร่ ก่อนนำไป บรรจุถุงขายเป็นแร่ดิบ ซึ่งที่เรียกว่าสายแร่เนื่องจากสินแร่ดิบจะแทรกตัวปะปนอยู่กับหินดินทรายในลักษณะ เป็นทางยาวเหมือนการไหลของแม่น้ำโดยมีทั้งความกว้างและความลึกประมาณหนึ่งในซ้นได้ดิน ไม่ได้มี

รูป สภาพป่าบางส่วนในพื้นที่ อ.สวนผึ้ง เมื่อเกือบ 60 ปี ก่อน